

בשבילי הפרשה

ישיבת מיר ירושלים

גיליון שבועי לתלמידי, בוגרי וידידי ישיבת מיר

פרשת כי תבוא, תשפ"ה

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD - 7:10	Minneapolis, MN - 7:10
Brooklyn, NY - 6:51	Miami, FL - 7:09
Chicago, IL - 6:44	Monsey, NY - 6:51
Houston, Texas - 7:11	Montreal, Quebec - 6:52
Johannesburg, S. Africa - 5:41	Passaic, NJ - 6:52
Lakewood/Deal, NJ - 6:51	Toronto, Ontario - 7:14
London, UK - 7:22	Yerushalayim - 6:12
Los Angeles, CA - 6:45	Zurich, Switzerland - 7:25

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

כי תבא

ארור האיש אשר לא יקים את דברי התורה, וע' רמב"ן בשם ספרי על הגבהת ספר תורה בשעת קריאת התורה.

והנה לפי שו"ע ק"ל הגבהה לפני קריאה"ת, וסי' קמ"ז גלילה אחר קריאה"ת. ועל גולל זה אמרו גדול שבכולם. וכ"כ מאמר"ר סוס"י קל"ד.

וע' מ"ב קמ"ז ה' גדול הגולל היינו שקורין היום מגביה, ומקורו רמ"א סעיף ד' כי הוא עיקר הגולל והאוהז הס"ת.

וטעם נוטל שכר כולם ע' ערוה"ש כי מכבד התורה לסוגרה, (וע' ש"ך רע"ז לענין שלא ישאיר ספר פתוח), (והטעם שהוא חשוב יותר מהעולה, לכא' כי כבוד התורה גדול יותר מלימוד התורה, וע' שפ"א). וא"כ לבני ספרד באמת הגולל הוא הנוטל השכר. וכע"ז כתבו בכוונת כפה"ח.

(ולפי הנ"ל לשון הגמ' הגולל נוטל שכר א"ש לפי מס' סופרים שעשו הגבהה לפני קריאה"ת. ומנהג דידן הוא חידוש, וטעם מנהג דידן ע' שכנה"ג הטעם כדי להחזיק העם עד סוף קריאה"ת ובשם אורח נאמן ומהר"ץ משום שהעם מאחרים וענין ברוב עם בהגבהה).

ולדידן יש להעיר א"כ מה שייך למה שכתב הרמ"א שהוא עיקר הגולל "והאוהז". שו"ר מ"ב סקי"ח שהוא עיקרו של הגלילה שהוא אוהז הס"ת, ומשמע כי א"א גלילה בלי שהוא אוהז.

(ולפי המ"ב הגולל נוטל שכר כנגד כולן, היינו מגביה. וע' מעשה איש ח"ה בקונ' הגר"ק על הנהגות החזו"א עמ' י"ד דשניהם בכלל. וכ"כ דינים והנהגות. וע' מ"ב קמ"ט ח' הגולל ילך אחר הס"ת ונחלקו אם ה"ה הגולל של היום. ולכא' נחלקו בזה, ויש לדחות. וע' לעיל משום כבוד התורה כערוה"ש וא"כ מסתבר שניהם בכלל, אלא הדמגביה עושה יותר והוא העיקר.

(ולפי חזו"א נראה דמדינא כמו דנותן הגבהה לגדול שבעם ה"ה גלילה, ומה שהיום נותן לקטן כמ"ב משום חינוך).

הערות ותגובות בלש"ק או באנגלית יתקבלו
ברצון במייל bishvileihalacha@themir.org

וחללים רעים ונאמנים (כח, נט)

במכתב מופלא שכתב מרן ראש הישיבה הגאון הגדול הרב נחום פיצוביץ זצלה"ה (ברכות דף ה' ע"א) אם רואה אדם שיסורין באין עליו יפשפש במעשיו. זאת אומרת שלא מספיק לקבל באהבה דין שמים, דהרי אם נאמר כן הרי יתכן לחשוב שמן השמים שולחים יסורים ומחלות על האדם בלי הסבר, וזה איננו נכון, אלא כל מטרת היסורים היא כדי שאנו נבין ונדע שהכל תלוי במעשינו ולא לחינם באו יסורים אלו, וחובה על האדם לפשפש במעשיו ולהבין עבור מה באו ולתקן מה שאפשר, כי זוהי התכלית הנרצת בזה, וזו עבודה קשה, אף שכמובן לא חסר במה לתלות, אבל עיקר הענין בזה הוא לתקן את מה שצריך, על מנת שעל ידי כך יסורו היסורים מעליו, וקשים הידיעה והתיקון מאד מאד, אבל זוהי חובת ותכלית היסורים, ובלי זה הרי כל היסורים הם לישוא.

ובפרט בימי הדין הממששים ובאים, שכל הפרטים באים בדין מחודש, ודאי שהחובה גדולה מאד.

והיה אם לא תשמע בקול ה' אלקיך (כח, טו)

אמר מרן המשגיח הגאון הרב יחזקאל לוינשטיין זצלה"ה: פלא הוא שכאשר מתעורר באדם ספק על בריאותו ל"ע, הרי שדורש הוא ברופאים ומוציא ממנו וכוחו לברר את מצבו, אך בהתקרב ימי הדין שבהם נגזר על בריאותו של האדם ועל חייו אין הוא מתעורר מכך וצריך לעמוד עמל רב כדי לעורר נפשו.

אלא שהאדם נברא באופן ש"אדם לעמל יולד", שכל עניני רוחני יבוא לו רק בעמל ויגיעה, וכמש"ל חז"ל "לא יגעת ומצאת, אל תאמין". עבודת האדם היא לעורר את ליבו ולהעלות בזכרונו את הפרעות שעבר בשנה החולפת ועי"ז לעורר את ליבו לכך שבימי הדין תגזר עליו שנה טובה ללא כל הפרעות אלו.

המחשבה שמפריעה לעבודה זו היא שהקב"ה ותרן. אך ע"י שיתבונן האדם בתוכחה שבפרשה יראה באופן מוחשי שהכל ניתן מבורא העולם נותן התורה. שהרי מי יכול לומר דברים נוראים כאלה? רק מי שיכול להוציאם לפועל! כפי שאכן במשך הדורות התקיימו הקללות ה"ן.

כאן רואים אנו את חומר המשפט. התבוננות זו מבטלת את המחשבות כי הקב"ה ותרן, כי "עז מלך משפט אהב". אין המשפט ניתן לביטול.

אך עלינו לדעת כי הקב"ה הבטיחנו "ואתה תמשול בו", האדם יכול לשלוט על יצרו הרע. ע"י שידורש את ה' ולא ינוח ולא ישקוט מהמלחמה עם יצרו, ילמד מוסר ועורר את לבבו יזכה לעמוד בדין ולהכתב ולהיחתם לשנה טובה.

עבודת האדם בחודש הרחמים

איתא בזהר פרשת וישב על הפסוק ויבא הביתה לעשות מלאכתו שהמלאכה המדוברת כאן הוא לאשתדלא באורייתא ולמעבד פקודי דאורייתא ר"ל תלמוד תורה וקיום מצוותי' אשר זה הוא מלאכת האדם בעולם הזה. ומה כתיב אחריו ואין איש, ר"ל אין מי שיעמוד נגד יצר הרע ללחום אתו. וכשאינן מי שילחום עם יצר הרע, מיד ותתפשהו בבגדו, ר"ל היצר הרע לאמר שכבה עמי.

מבואר דכאשר מתחזק האדם בעבודת בוראו יתב' צריך זהירות יתירה שבשעה זו לא יקפוץ עליו יצרו למנוע ממנו את אשר רוצה הוא להשיג. והאור אשר מחפש האדם להאיר בתורתו ועבודתו מפתה אותו היצה"ר ומביא עליו את החשך ואפלה.

במסילת ישרים בפרק ג' על הפסוק תשת חשך ויהי לילה מה שאמרו חז"ל בבא מציעא פ"ג זה העולם הזה הדומה ללילה. הנה חשך הלילה יכול להטעות את האדם בשתי טעויות, או לגרום לו שלא יראה מה שלפניו או להטעות אותו עד שיראה לו עמוד כאילו הוא אדם ואדם כאילו הוא עמוד.

שני מיני טעויות יכולים חשך העולם הזה ויצר הרע להטעות. יש וחשך העולם יעשה שלא רואים את האלול בכלל ומרדים את האדם מכל וכל. ויש אשר מטעה אותו ואע"פ שהוא רואה, רואה את העמוד כאילו הוא אדם והאדם כאילו הוא עמוד.

חדש אלול הם ימי רחמים. חשבון הנפש שעושה האדם באלול אמור לעודדו ולהחזיקו בימים אלו. מי שמתבונן במצבו ברוחניות אין לו לראות אם הוא עומד במדרגה שחשב לפני שנה להשיג אותה. חשבון הנפש פירושו להתבונן על עצמו ועל מעשיו, יום יום האם עשייתו היום היא מה שהיה מוטל עליו, אם כן מה טוב ואם לא מה אני עושה למחר לתקן את אשר עויתי ביום קודם. כשמתרגל בעבודה יום יום ינצל בזה את ימי האלול להכנה ליום הדין.

עוד טעות שיכול חשכת העולם לגרום טעות אחר, בביאור הגר"א במשלי על הפסוק אף ברגלים חוטא י"ט ב' הרחיב הדיבור שאל להאדם למהר ולקפוץ ממדרגה למדרגה כי אם בעלי' נכונה ומתמדת, כי אם ממחר מחטיא הוא את המטרה. כל שעולה באופן שקונה כל שלב בעבודתו קנין בנפש ואח"כ עולה עוד מצליח הוא.

יתן ה' שנזכה בימים אלו לנצל את סגולת הימים ונזכה להכתב ולהחתם בספרן של צדיקים גמורים אכ"ר.

תחת אשר לא עבדת את ה' א' בשמחה ובטוב לבב מרב כל ועבדת את אויבך וכו' ברעב ובצמא ובעירם ובחוסר כל (דברים כ"ח מ"ד).

בנדרים מ"א א' פליג אמוראי בפירוש הא דכתוב בחסר כל, אמר רב אמי אמר רב בלא נר ובלא שלחן רב חסדא אמר בלא אשה רב ששת אמר בלא שמש רב נחמן אמר בלא דעת.

לכאורה כל שיטות האמוראים באו לפרש "חוסר כל" שקיים בגלות מובנים, כי חוסר הדברים הבסיסיים להרחבת הדעת הוא מה שמעיק להולכים בגלות אבל שיטת רב נחמן ש"חוסר כל" הכוונה בלא דעת צריך פירוש וביאור.

במשך חכמה ביאר על דרך מה דאיתא בברכות נ"ח א' הוא [בן זומא] היה אומר כמה יגיעות יגע אדם הראשון עד שמצא פת לאכול חרש זורע וקצר ועמר ודש וזרה וברר וטחן והרקיד ולש ואפה ואח"כ אכל ואני משכים ומוצא כל אילו מתוקנין לפני, וכמה יגיעות יגע אדם הראשון עד שמצא בגד ללבוש גזז ולבן ונפץ וטוה וארג ואחר כך מצא בגד ללבוש ואני משכים ומוצא כל אלו מוכנים לפני.

והוסיף ע"ז המשך חכמה שצריך האדם להתבונן על חסדי הבורא יתב' על השתלמות השכלי אשר כמה יגיעות וחקירות וניסיונות עמל אברהם אבינו עד שהתבונן להרחיק עבודה זרה ולהשכיל אמיתת מציאות השי"ת וכמה יגיעות יגעו ועמלו האבות הקדושים להחזיק בדת האמת ואבותינו במצרים עד שנעשו ראויים לקבל תורתנו הקדושה ותרי"ג מצוות וכן כל חכמי הדורות תנאים ואמוראים ראשונים ואחרונים עד חכמי זמנינו. ואני מוצא כל אלו מתוקנים לפני, ובכמה שקלים אפשר לקנות ספר מסילת ישרים וכל חכמתו פתוחה לפני. כמה צריך האדם הנלבב לשמוח ולהודות על כל טובות השי"ת על זה.

וזה כוונת הכתוב מרב כל, כפי שפירש שם בגמ' רב נחמן, ור"ל בהיות ישראל על אדמתם ומקיימים תורה ומצוות היתה בהם דעה, ר"ל השקפת התורה הק' הברורה, מתוקנת ומיושבת אצל כלל ישראל וישבנו בשמחה בטוב לבב ומרב כל. ואז, בחטאינו גלינו מארצנו רח"ל, והיינו בעירום ובחוסר כל, זאת אומרת איבדנו את הדעה הנכונה, את השקפת התורה הק'.

וכמה יגיעות יגעו וטרחות טרחו הראשונים והאחרונים חכמי היראה עד גדולי בעלי היראה והמוסר שבדורותינו ללמדנו אורחות ישר בעבודת האדם בחודש הרחמים אלול והימים הנוראים. כמה צריך בן תורה, בן העלי' להודות כאשר מוצא את כל דבריהם החוצצים להבות אש מתוקנים לפניו.

רבותינו הורונו כי בבא האדם להתחזק בעבודת השי"ת בא כנגדו השונא הגדול היצה"ר למנוע ממנו את כל הטובה אשר הוא שואף אליה.

BELOW IS AN ENGLISH ADAPTATION OF THIS WEEKS' PARSHA PREVIEW WHICH CAN BE HEARD LIVE EVERY WEDNESDAY AT 2:15 PM

Emes as an Expression of Rachamim

Harav Hagaon Yehudah Wagshal Shlita

This Motzaei Shabbos we will begin to say Selichos, a major focus of which are the 13 middos harachamim. I would like to highlight one of the 13 middos harachamim that doesn't seem to reflect rachamim, and that is emes: אָרְךָ אִפְיִם וְרַב חֶסֶד וְאֱמֶת.

Emes means truth, exactitude – which is what din is. Yet we want Hakadosh Baruch Hu to behave with us lifnim mishuras hadin, which means going beyond strict judgment. Where is the rachamim in emes?

In order to understand this, we need to have a clear understanding of what emes really means. Obviously, emes means truth, but there's a deeper meaning to emes as well.

We say in Aleinu every day, אֶמֶת מְלִכְנוּ אֵפֶס, זולתו – Hashem, our King, is emes; there is no one else besides Him. Shouldn't we say that Hashem is one – echad – and there is no one else besides Him? What does emes have to do with there being no one else? We see from here that the two concepts are one and the same: emes is echad – one. Because when there's only one truth, that's emes. A person who says sheker is making up a second thing that doesn't exist, and that's the definition of sheker.

Man is Pure Sheker

This idea is also reflected in the Midrash in Tehillim, which relates that when Hakadosh Baruch Hu was deciding to create Adam HaRishon, there was a big debate between the different middos as to whether man should be created. Chessed and emes were on opposite sides of this debate, as the passuk states, וְאֶמֶת נִסְגְּנוּ: Chessed said, create Adam because he's gomel chassadim. Emes said, don't create Adam, because he's kulo sheker.

If the Midrash would say that emes argued that Adam shouldn't be created because he

lies often, I would understand. But the lashon of the Midrash is that Adam is kulo sheker – he's entirely sheker. Is there really no truth in Adam? People indeed lie sometimes, even often. But they don't always lie. Why is Adam considered kulo sheker, to the point that he doesn't deserve to be created?

We can answer based on the above idea that emes means one. A malach, for example, is one, in the sense that he is single-minded: he focuses only on Hakadosh Baruch Hu and ruchniyus; gashmiyus plays no role in his existence. An animal is also emes; it's also one-track minded. It has one goal – gashmiyus, and its sole focus is the world we live in. A beheimah has zero ruchniyus.

Adam, however, is pulled in opposing directions. He is made up, on one hand, of a chelek Eloka mima'al – his neshamah, which is striving and pulling him towards ruchniyus. And then he has his guf, which is like a beheimah, pulling him toward gashmiyus. A person is all over the place; by definition, he is not emes, since emes means being one-track-minded. Therefore, emes said, don't create him, since he's kulo sheker.

Hakadosh Baruch Hu did create man in the end. What, then, was His response to the argument that emes put forth? The Midrash says, based on the passuk אֶמֶת מֵאָרֶץ תִּצְמַח, that Hashem took middas ha'emes and threw it to the ground, so that emes would grow from there.

All in One Direction

What does this mean? A person, by definition, is a walking contradiction – kulo sheker, since his guf pulls him to all the taavos and gashmiyus of the world, while his neshamah pulls him to the highest places in ruchniyus.

But Hakadosh Baruch Hu created a tremendous chiddush. He took emes and threw it into the

BELOW IS AN ENGLISH ADAPTATION OF THIS WEEKS' PARSHA PREVIEW WHICH CAN BE HEARD LIVE EVERY WEDNESDAY AT 2:15 PM

ground, essentially declaring that it's possible for a human being to live in this world and tend to the needs of his guf, his animalistic side, but to channel all that to Hakadosh Baruch Hu. In other words, a person can be one-track minded with his guf and harness it in the service of the neshamah. Just because he has a guf and a neshamah, that doesn't mean he has to lead a double life, torn between his striving for good and his pull towards bad. He can live in this world and take what he needs from it, while channeling it to avodas Hashem.

If his purpose and goal with that gashmiyus is just to party and have a good time, he's living a sheker. But if he takes that enjoyment and uses it to clear his mind so he can focus on avodas Hashem, then even his guf is helping him serve Hashem: "Now my mind is clear, and I don't feel deprived, so I can focus on what's really important without worrying about my health, or about parnassah or other physical needs. I'll throw my guf a bone so that I should be able to focus."

Then, even though he's gashmi, he is headed in a single direction. He can then enjoy his gashmiyus בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב מְרֹב כָּל, as it says in this week's parshah. Emes can grow out of the ground, out of the gashmiyus, because it's all one.

We can't deny that we have a guf, with physical needs. Our challenge is not to let that physicality lead us to live a double life, a life of contradictions, such as if I'm one person in the beis midrash and in shul, and a totally different person when I'm at work or on vacation. True,

I have my gashmiyus needs, but that doesn't take away from my focus on avodas Hashem, which is the emes of what a Yid stands for. That's our avodah, and that's middas ha'emes.

We can now understand what emes means in the context of the 13 middos harachamim. A person is expected to serve Hashem and to bring himself, and the world, to the place where Hakadosh Baruch Hu wants him and the world to be. Sometimes, we slip and do the wrong thing, and middas hadin demands that retribution be served.

But middas ha'emes dictates that since Hakadosh Baruch Hu is emes, everything has to stay focused on the goal of serving Him. Even if we made a mistake, or we slip up on occasion, we, and Klal Yisrael in general, are working towards the goal of bringing the world and ourselves closer to Hakadosh Baruch Hu. Yes, we made a mistake along the way, but we still stay focused on the main goal.

Middas ha'emes is one of Hakadosh Baruch Hu's attributes, and if we behave with the middas ha'emes that comes from the earth, maintaining a focus on avodas Hashem in our life, we can turn to Hakadosh Baruch Hu and beg him to exercise middas ha'emes as well and stay focused on Klal Yisrael's ultimate goal. Even if we made mistakes, and even if we slipped up once in a while, we say to Hakadosh Baruch Hu, "Here we are, fulfilling Your ultimate goal and staying focused on that."

In that zechus, He should grant us a yeshuah and a kapparah.